

PRO-NEWS

Het tijdschrift van de VPKB

Muziek, Maestro!

Muziek als gebed

N°8 DRIEMAANDELIJKS • JULI • AUGUSTUS • SEPTEMBER 2022 - NL.PROTESTANT.LINK

Verenigde
Protestantse
Kerk in België

Editoriaal

Ieder van ons heeft een persoonlijke relatie met muziek. Is het een kwestie van gevoeligheid of opvoeding? Sommige mensen zijn lichamelijk niet in staat om muziek en de gevoelens die muziek overbrengt te voelen. Anderen, daarentegen, hebben er een enorme passie voor.

Hoe dan ook, muziek heeft altijd deel uitgemaakt van het dagelijks leven. Het vrolijkt feesten op, biedt troost en fleurt het dagelijks leven op. Misschien is muziek iets dat groter is dan onszelf. Muziek speelt aldus een belangrijke rol in onze christelijke cultuur. Muziek kan ons vervoeren en verenigen. Zij is een bron van vreugde en een innerlijke verrijking.

DEZE MYSTIEKE EN ZINNELIJKE (SENSUELE) RELATIE TOT MUZIEK LEIDT TOT EEN PRAKTISCHE VRAAG: HOE KUNNEN WE MUZIEK GEBRUIKEN TIJDENS DE DIENST? IN DIT TIJDPERK VAN OVERVLOED AAN ARTISTIEKE CREATIES ZIJN DE MOGELIJKHEDEN BIJNA EINDELOOS.

Kortom, een fascinerend onderwerp!

Bovendien is 2022 een zeer rijk jaar voor de VPKB. Na de viering van 100 jaar partnerschap met de EPR op ProFest, zetten wij ook kerkgemeenten Pâturages en Dour in de bloemen voor hun 200 jarig en 150 jarig bestaan. Zoveel gelegenheden om te vieren (met muziek!). In dit nummer ontdekken we iets van de geschiedenis van Pâturages. Aarzel niet om naar de website te surfen om nog meer te weten te komen!

Veel leesplezier.

● **Jean-Guillaume DeMailly**

Verantwoordelijke Communicatie VPKBB

INHOUDSTABEL

De voorzitter aan het woord	3
Verhalen die getuigen van geloof - Allemaal in koor!	4-5
Als protestanten zingen: tussen traditie en nieuwe perspectieven	6-7
Willem Ceulers, muziek als verbindende kracht	8
Het 200 jarig bestaan van Pâturages, dat is iets om te vieren!	9
Personalia	10
Gedenken – “Ah, we zullen dus allemaal gelukkig zijn”	11

Alsof een engeltje door m'n oor fietst

Het meest houd ik van ingetogen muziek en dan vooral wanneer de 'tristesse' ervan afdruipt. Ik heb me al vaak afgevraagd hoe dat nu toch komt, maar kan niet anders dan het te bekennen. Tranen zeggen mij zoveel meer en grijpen vaak oneindig veel dieper dan een lach. Er zit een diepe geborgenheid in droefheid, droevige muziek is troost.

De voorzitter aan het woord

Dat ik dat zo beleef is misschien doordat het leven op deze vreemde planeet niet klopt, er zoveel onrecht en geworstel en vergeefsheid is en ik die waarheid in taal-loze muziek in de oren krijg en bevestigd wordt. De hemel kan opengaan, ook in de schoonheid van de treurnis. Mogelijk ook omdat droefheid, op noten gezet, mij laat horen dat het elders gekend is en erkend wordt, ik mij meegenomen en gekoesterd weet, in vervoering, in een verband gezet.

Ach, u weet het, beste lezer, muziek en religie zijn elkaar nooit ver.

Muziek, opeenvolging van noten en klanken is beweging, baant zich een weg. Het kan gebeuren dat sommige bewegingen zo intens bij mij binnenkomen, een dermate unieke huiver veroorzaken, dat ik

wel tien keer na elkaar de repeat-knop steeds weer op exacte dezelfde plek laat terugkomen omdat ik opnieuw diezelfde sensatie wil ervaren. Daar, in die beweging, daar hoor ik iets, daar voel ik iets met mijn hele wezen, iets wat mij tot in elke cel fascineert, compleet onvergelijkelijk is... Is het waarheid?

Misschien is muziek ook wel gevaarlijk.

Dat is zelfs wel zeker. Maar dat is met wel meer wondermooie zaken het geval.

Ik zei het, muziek en religie zijn elkaar nooit ver.

● **Ds. Steven H. Fuite,**
Voorzitter van de Synodale Raad
van de Verenigde Protestantse
Kerk in België

Allemaal in koor!

Ik zal met mijn geest lofzingen, maar ik zal ook met mijn verstand lofzingen.

In onze protestantse erediensten neemt muziek een centrale plaats in. De muziek is dus een dusdanig belangrijk gegeven, dat er soms spanningen rond ontstaan.

Ons muzikaal erfgoed is inderdaad bijzonder rijk. Wij zouden geneigd kunnen zijn de traditie kost wat kost te willen behouden ten nadele van modernere composities.

Echter, door jongeren te willen aantrekken, kunnen wij in de tegenovergestelde val lopen. Laat ons niet vergeten dat wat vandaag in de mode is, dat morgen misschien niet meer is.

Voor mij zijn de goede christelijke intentie en de Geest die ons beweegt belangrijker dan de muzikale uitdrukkingvorm die men uiteindelijk kiest. Elk gemeentelid moet zijn muzikale creativiteit kunnen uiten, op voorwaarde dat wij tot een harmonieus geheel komen, wat nodig is om een waarlijk universele kerk te kunnen zijn.

Laten wij nederig in de voetsporen treden van onze Heer Jezus, die waarschijnlijk ook zong, en wel in verschillende toonaarden!

● **Jean-Marie Urbain**
District West-Henegouwen

Sacrale muziek roept bij mij altijd herinneringen van stierlijke verveling op: als kind moest ik tegen mijn zin mee naar de mis. Alles verliep tergend traag, in een door de muziek aangegeven tempo, zoals door een metronoom. Naarmate de jaren verstreken en ik zelf, dankzij het Protestantisme, opnieuw tot Christus kwam, begreep ik eindelijk de relevantie van deze muziek: zij dient om uit te drukken wat het woorden niet kunnen uitdrukken. Zoals Wittgenstein zei, "waarover je niet kan spreken, daarover moet je zwijgen". Onze registers zijn echter niet oneindig en wij vallen onvermijdelijk terug op dezelfde deuntjes en in metronomische herhaling treedt een zekere verveling op. Waarom zou men, om dit te doorbreken, niet van tijd tot tijd het orgel terzijde laten ten gunste van populaire instrumenten en deuntjes, om de aanwezige gelovigen steeds weer te verrassen en te boeien, en hun zo de verborgen schoonheid van het evangelie te doen ontdekken?

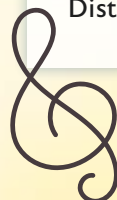
● **Benoît Ivars**
District Franstalig Brabant

Zingen vanuit het hart

Sinds onheuglijke tijden hebben gelovigen over hun geloof gezongen; zij hebben zich in gezang tot God gericht, zoals het rijke boek Psalmen, de verzameling van gezongen gebeden uit het oude Israël, getuigt.

Zingen in een koor is zelf zingen, in samenklank met anderen. De ene stem resoneert met de andere om één enkele stem te vormen. Door te zingen kan men niet alleen bidden met het hoofd en het hart, maar met het hele lichaam. Wie goed zingt, bidt dubbel. Gebed vervat in woorden en uitgedrukt in muziek. Zing in koor met heel je hart!

● **Ds. BZ Schümmer**, in LE MESSENGER FEB. 2022 –GEMEENTE FONTAINE-L'ÉVÊQUE
District Oost-Henegouwen -Namen Luxemburg

Muziek speelt een hoofdrol in onze erediensten. Onze tijd is een rijke tijd in dat opzicht, want er komen tegenwoordig verschillende muziektradities samen, want onze gemeenten zijn vaak breed van samenstelling, zowel qua kerkelijke ligging als qua etnische afkomst. Lieder uit het Liedboek, uit Taizé, uit evangelische hoek, uit Afrikaanse of andere landen, uit de rijke kerkgeschiedenis of nieuwe bronnen (Hillsong), in moderne talen of in oud kerk-Latijn. Niet alleen meer muziek op orgel, maar ook op piano, trompet of andere instrumenten. Niet alleen meer door de predikant gekozen voor de zondag, maar ook vanuit mensen die houden van muziek, zowel om te ondergaan als om uit te dragen. Als muziek een universele taal is, dan is muziek in de kerk ook een bijzondere plek waar grenzen wegvallen. Grenzen in tijd en in beleving. Muziek maakt het hart ontvankelijk voor het beleven van God. Muziek kan God dichterbij laten komen.

● **Ds. Marcel POOL**
District Antwerpen-Brabant-Limburg

Muziek in de protestantse eredienst

Muziek is in protestantse gemeenschappen altijd een integraal onderdeel van de eredienst geweest. Toen ik een kind was, bespeelde mijn moeder het harmonium om de dienst in te leiden en te beëindigen en om het zingen te leiden. Daarna kwam er een piano en later een akoestische gitaar. Later kwamen daar bas, elektrische gitaar en drums voor in de plaats. De (Franse) lofzangen “Sur les Ailes de la foi” werden gekoppeld aan een meer “modern” liedboek en tot op de dag van vandaag wordt de mix van het oude en het nieuwe op een scherm geprojecteerd, zodat de gemeente volledig aan de eredienst kan deelnemen. Want dat is waar het allemaal om draait! De stijl verandert van generatie op generatie, maar dat is bijzaak. Waar het om gaat is dat we samen God loven, jong en oud, dat we de muziek en wat er in zit gebruiken om de naam van Jezus te verheffen en ons hart op Hem te richten.

● **Carine Misen**
District Luik

Muziek is voor mij een hulpmiddel om emoties uit te drukken, te versterken of op te wekken bij mensen. Dit kan aan de hand van de woorden die gebruikt zijn in de songtekst, maar ook gewoon door te luisteren naar de melodie. Dat maakt van muziek voor mij de universele taal waarmee we emoties kunnen delen met anderen. In het kader van het geloof is muziek maken voor mij dan ook altijd een manier geweest om wat extra emotie te kunnen toevoegen aan een kerkdienst. Een ander mooi aspect van muziek, is dat iedereen zijn eigen invulling geeft aan de betekenis van een lied. Door die diepere en persoonlijke betekenis zijn er volgens mij veel mensen die kracht putten uit muziek, net zoals mensen ook kracht kunnen putten uit het geloof.

● **Clim Van Damme (Gent-Rabot)**
District Oost- en West-Vlaanderen

Als protestanten zingen: tussen traditie en nieuwe perspectieven

In den beginne: het Woord zingen

Hoe kunnen we de volle rijkdom van de Bijbel en het Evangelie brengen in de harten en geesten van een bevolking die vaak onwetend is en veelal sterk beïnvloed is door hetgeen overbodig is toegevoegd doorheen de eeuwen of er zelfs haaks op staat? Deze prangende vraag hield Maarten Luther 500 jaar geleden bezig, sinds hij op 6 maart 1522 terugkeerde naar zijn stad Wittenberg, vijf jaar na de beroemde 95 stellingen.

In tegenstelling tot een wijdverbreid idee, was Luther geen revolutionair: hij dacht en handelde als een herder. Tegen degenen die hals over kop tabula rasa wouden maken, verklaarde hij: "Ik kan geen mensen verdragen die godsdienstige gebruiken afschaffen waarin geen kwaad schuilt, en die verbieden wat facultatief moet blijven," schreef hij aan een collega, "dat wil zeggen, opnieuw wetten instellen en gewetens vastketenen in artikelen waar vrijheid zou moeten heersen"¹.

Spoedig vatte hij een groot project op: "Ik ben van plan om, naar het voorbeeld van de profeten en de kerkvaders, psalmen in het Duits te schrijven voor het volk, d.w.z. geestelijke lofzangen, om de Bijbelse heilsboodschap ingang te doen vinden in de hoofden en harten van de mensen"².

In zijn tijd mochten alleen jongens en ongehuwde mannen in de 'scola cantorum' tijdens de mis zingen, en

alleen in het Latijn. Luther was niet de eerste en ook niet de enige die verandering in deze situatie bracht, maar zijn persoonlijke betrokkenheid en communicatieve visionaire energie maakten het spoedig mogelijk dat alle mensen, mannen en vrouwen, jong en oud, in hun eigen taal konden beschikken over liederen om het geloof te bezingen. Talrijke dichters, muzikanten en drukkers brachten het "Luthers koraal" en een hele reeks kerkliederen voort. Luther zelf componeerde of bewerkte zo'n 40 hymnen, waaronder het beroemde Ein feste Burg ist unser Gott (Een vaste burcht is onze God), een parafrase van Psalm 46 en het prototype van een nieuw hymnologisch genre.

Een sterkte en een zwakte: alleen het Woord zingen

Het vurige verlangen om terug te keren tot de Schrift als de enige zekere bron van inspiratie en uitdrukking (sola scriptura) deed namelijk de wens ontstaan dat allen (niet alleen monniken of nonnen) de Bijbelse psalmen moesten kunnen zingen. Spoedig verscheen op initiatief van Johannes Calvijn in Straatsburg een eerste verzameling psalmen "gezet in Frans rijm" (1538). Verschillende psalters, steeds uitgebreider, werden gedrukt in Parijs (1551), Lyon (1554), en later in Lausanne (1565). Maar het was het Geneefse Psalter (1562), geschreven onder impuls van Calvijn, dat het meest wijdverbreid werd.

Er was echter ook een keerzijde aan de medaille. De theologische stelling

van Calvijn en zijn volgelingen, dat alleen woorden die rechtstreeks aan de Schrift zijn ontleend, geschikt zijn om tot God te zingen - wat later het "regulatief principe" zou worden genoemd - remde lange tijd het ontstaan van andere hymnen en muzikale uitvoeringen in de gereformeerde kerken, vooral in de Franstalige landen. Dit resulteerde in een hymnologische leegte van bijna drie eeuwen. Lutheranen en Anglicanen langs hun kant, schiepen nieuwe muzikaal-liturgische composities, wat bijvoorbeeld resulteerde in liturgische meesterwerken zoals de passies van Johann Sebastian Bach.

Het schrijven van liederen ging echter door, maar in de marge van de eredienst en vaak buiten de officiële kerken of in het buitenland (Methodisme, Moravische Broeders, Réveil van Genève). In Frankrijk werd de eerste "gemengde" verzameling (psalmen en gezangen) pas in 1869 gepubliceerd. In veel gevallen werden nieuwe teksten geschreven op bestaande melodien³, daarbij de wijze raad van Luther vergetend, die van mening was dat, om het beter te kunnen onthouden en de mensen te begeistere, "Zowel tekst als muziek, dat wil zeggen accent, melodie en gebaar, moeten uitgaan van de moedertaal en haar woordenschat, al het andere is slechts imiteren zoals apen doen"⁴.

Nieuwe horizonten

Genieten van een rijk muzikaal erfgoed dat sinds de tijd van de Reformatie⁵ is opgebouwd, sluit niet

¹ Wilhelm Pravest, predikant te Kiel, Holstein, 14 maart 1523. <https://www.jstor.org/stable/24282897?seq=22> (02/04/2022 15:11)

² Luther aan Spalatinus, eind 1523, Werken (Genève 1959) vol.8, 97-8). De Franse vertaling is ontleend aan de website van ERF Auteuil. <http://www.erf-auteuil.org/protestantisme/luther-et-la-musique.html>; (19/10/2016 16:19).

³ Dit was reeds het geval voor de eerste acht psalmen die in Straatsburg werden gebruikt, alle op dezelfde melodie. De *Cantiques sacrés pour les principales solennités des chrétiens*, in 1705 gepubliceerd door Bénédict Pictet, moesten worden gezongen op de melodien van het Geneefse psalter, dat al anderhalve eeuw oud was.

⁴ Martin LUTHER, Wider die himmlischen Propheten, 1525 (WA 18.123). Geciteerd door Beat Föllmi: Beat Föllmi, "Le 'Psautier de Strasbourg'", Revue d'Alsace [En ligne], 143 | 2017, online 01. September 2019, geraadpleegd op 24 maart 2020. URL: <http://journals.openedition.org/alsace/2581>; DOI: <https://doi.org/10.4000/alsace.2581>.

⁵ <https://lib.ugent.be/nl/catalog/rug01:000270384>

uit dat we ook dankbaar mogen zijn voor hedendaagse ontwikkelingen. *Semper reformanda* is ook van toepassing en dringt zich soms op in de muziek. Hier zijn een paar dynamieken die ontwikkeld moeten worden.

• Overvloed

Nieuwe technieken voor het projecteren van teksten en het begeleiden van liederen zijn verschenen. Zij geven toegang tot astronomische hoeveelheden hymnen, originele composities of vertalingen, meer dan een gemeenschap ooit zou kunnen zingen. Het platform VideoPsalm biedt er 7.000 (!) en er komen er nog steeds bij. Psalmen en alle lofzangen waren nieuw... in hun tijd. Nieuwheid is noch een euvel, noch een kwaliteit. Vandaag is het vooral belangrijk te leren omgaan met overvloed, waarbij “technologisme” (Jacques Ellul: de verleiding om alle nieuwigheden aan te grijpen alleen maar omdat ze mogelijk worden) evenzeer vermeden moet worden als conservatieve verstarring.

• Bestendigheid

Geconfronteerd met de vloed van nieuwigheden, maakte één persoon zich zorgen: “Welke hymne zullen jullie voor mij zingen als ik mijn geheugen aan het verliezen ben? Gelovigen en gemeenschappen hebben een referentierepertoire nodig, liederen die beschikbaar zijn voor intergenerationele momenten, vreugdevol of pijnlijk.

Het gezangboek mag niet in de vuilnisbak van de geschiedenis gekieperd worden! Het gezangboek is weliswaar tijdsgebonden, maar het is een referentiewerk en het kan in alle omstandigheden worden gebruikt, in verschillende samenkomsten of thuis, zonder afhankelijk te zijn van technische middelen. Een bundel als *Hallelujah* (2005) biedt een repertoire van 950 hymnes, zeer uiteenlopend qua oorsprong, stijl en gevoeligheden. Er zijn nog vele schatten te ontdekken.

• De ervaring

De laatmoderne (postmoderne) cultuur hecht veel waarde aan de beleefde boven het gekende, het gevoel boven het verstand, ervaring boven kennis. Veel van de nieuwe hymnes, bijvoorbeeld van Taizé, of van JEM, of van Hillsong, verminderen de verbale inhoud, maar breiden de muzikale ervaring uit. Het verloop van de hymne stemt niet meer overeen met de woorden, maar met de tijd die nodig is om de centrale gedachte te verinnerlijken en het gevoel te ontwikkelen. Wat helder is voor sommigen, is irritant voor anderen! Een dergelijke paradigmaverschuiving vergt geduld, welwillendheid en inlevingsvermogen om naar elkaar toe te komen.

Het orgel, het pronkstuk van onze erediensten – © Jean-Marie Urbain

• Onwetendheid (van de ander)

Ten slotte, maar daarom niet minder belangrijk, bestaan onze gemeenschappen steeds meer uit mensen van verschillende geografische, kerkelijke en vooral culturele herkomst, soms van generatie op generatie, zoals in het geval van veel broeders en zusters van Afrikaanse origine.

“Er zijn gezinsvormen, vertelwijzen en muziekstijlen die gehoord en erkend willen worden,” zegt de (mennonitische) socioloog Frédéric de Coninck⁶. Verhalende liederen, dialoogliederen (responsoriaal zingen⁷), muziekinstrumenten, verschillende ritmes, zingen met heel het lichaam... zouden enerzijds beantwoorden aan verschillende gevoeligheden en anderzijds een waardevolle en verjongende verrijking vormen voor onze samenkomsten.

Het is waar dat elkaar verwelkomen zoals Christus ons heeft verwelkomd, of Grieken worden voor Grieken en Joden voor Joden, ons dwingt de gebruikelijke hymnologische comfortzones te verlaten.

Conclusie

“... dat *gij vernieuwd wordt door de geest van uw (emotioneel) denken.*”

“Christelijk geloof is daarmee niet zomaar een particuliere gebeurtenis, ergens op het terrein van rationaliteit en emotionaliteit, maar het unieke samengaan van rationaliteit en emotionaliteit als een enkel geheel.” (Karl Rahner⁸).

Vandaag de dag weten wij dankzij het onderzoek van Antonio Damasio dat emoties een onmisbare factor zijn voor het juiste gebruik van intelligentie. Dit heeft geleid tot het begrip emotionele intelligentie. Muziek en zang een passende plaats geven in de protestantse eredienst blijft een onmisbare taak om het geloof op een evenwichtige manier te voeden. Moge de Geest voortdurende vernieuwing schenken (Rom.12:2).

● Jean-Claude Thienpont

⁶ Frédéric de Coninck, *Être sel de la terre dans un monde en mutation - Appel aux chrétiens du XXIe siècle*, Excelsis, Charols (FR), 2019, p.85. Het citaat van Glissant komt uit zijn *Traité du Tout-Monde*, 1997.

⁷ “Responsoriaal gezang” betekent het zingen van een respons op een gecantileerd (op zangtoon) of gesproken gedeelte uit de Bijbel (gewoonlijk een psalm). Een cantor of voorganger zingt of leest het gedeelte en het koor of de gemeente zingt de respons. <https://noemewv.nl/Hymnologie/Early.Hymnody/Antiphonal.html>

⁸ Karl Rahner, “Geloof tussen rationaliteit en emotionaliteit”, in Karl Rahner e.a., *Is er nog vraag naar God?*, Gooi en Sticht, Hilversum, 1974, p.133-150. Vertaald uit het Duits *Ist Gott noch gefragt? Zur Funktionslosigkeit des Gottesglaubens*, Patmos-Verlag, Düsseldorf, 1973.

Willem Ceulers © Willem Ceulers

Willem Ceulers, muziek als verbindende kracht

Willem Ceulers is professioneel organist en componist. De leden van de kerkgemeente Antwerpen-Noord kennen hem goed, want hij speelt elke week voor de zondagsdienst. Hij was bereid enkele vragen voor Pro-News te beantwoorden en ons deelgenoot te maken van zijn diepe liefde voor muziek, de band die hij daardoor met anderen en met God kan scheppen, de invloed ervan op de zintuigen en de emoties, maar ook het veeleisende werk dat het vereist.

U bent musicus, organist in de Olijfborgkerk...

Ja, dat orgel trok in de jaren 1980 reeds mijn aandacht, omdat het, niet alleen in de protestantse, maar zelfs in de hele Vlaamse context zo'n uniek instrument is. De Brabantse Olijfborg heeft nooit het budget gehad om mij professioneel als vaste organist aan te stellen en er waren reeds - en zijn er nog steeds - enkele goede amateur-organisten aan de gemeente verbonden. Ik dien dus al lang Roomse kerken die wel budget hebben. Door een reorganisatie in mijn huidige Roomse kerk - alle diensten zijn nu op zaterdag - was ik plots vrij op alle zondagen en de Brabantse Olijfborg was er snel bij om mij in te lijven. Ik ben samen met Dick Wursten verantwoordelijk voor het organiseren van een maandelijkse cantatedienst, waarmee we kortelings begonnen zijn. We hebben zo'n 60 musici bereid gevonden om regelmatig mee te werken. Ik help De Wijngaard, de Christusgemeente en Saint Boniface trouwens ook als het past.

Wat bracht je tot religieuze muziek?

Ik werd ongelovig opgevoed, maar mijn ouders waren tolerant genoeg om me toe te staan orgel te leren spelen. Al snel kwam ik als ongelovige voor het dilemma te staan waarom componisten, die blijkbaar zo intelligent waren om excellente muziek te componeren, zoiets irrationeels als het geloof konden navolgen. Gaandeweg heb ik geleerd wat daarachter steekt. Ik ben daarop zelf weliswaar geen 'zwarte' gelovige geworden, maar begrijp wel ten volle wat de waarde ervan is.

Heeft u een favoriete componist of componisten?

Dat is een moeilijke, he. Ik heb er geen en ik heb er veel. Er zijn er zo veel uitstekende. Naast de 'usual suspects' zal ik er enkele geniale ongewone opnoemen: Nicolas Gombert, Jean-Philippe Rameau, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Hugo Distler, Maurice Duruflé en mag het (?): Stromae.

Wat drijft je om te componeren? Waar haal je je inspiratie?

Ik denk dat ik een architecturale componist ben, eerder een ambachtsman dan een van het romantische type dat onder maneschijn op inspiratie wacht. Veel van mijn muziek is functioneel, geschreven voor bepaalde gelegenheden, zoals vb. kerkdiensten of concerten. Compositieopdrachten ook. Ik hou er ook van als de opdracht een beetje lastig te realiseren is ;)

Wat is de kracht van muziek?

Muziek is abstract en daarmee ongrijpbaar. Dat op zich is al fascinerend. Ze werkt op een unieke manier in op geest en gevoel. Muziek is vooral iets om samen te maken; het sociaal-verbindende aspect heeft voor mij altijd veel waarde gehad: het is maatschappij- en gemeentebouwend. Ik ben een liturgist ten voeten uit.

Wat is het verband tussen muziek en geloof?

Muziek kan enkel klinken bij gratie van mensen die die muziek maken. Ze is een abstracte vorm van bidden, waarmee geloof uitgedrukt kan worden wat niet met woorden alleen gezegd kan worden.

Kan muziek woorden vervangen in een gebed?

Als Luther een kerkvader citeert die stelt dat zingen tweemaal bidden is, wie ben ik dan om hen tegen te spreken?

Als je speelt, voel je je dan verbonden met het publiek en de gemeenschap?

Jazeker, dat moge blijken uit wat ik hierboven reeds geschreven heb.

Wat zou je mooiste herinnering zijn die met muziek te maken heeft?

Als muziek het onzegbare zegt en ten volle appelleert aan onze emotionele intelligentie. Dat is me nog maar heel zelden overkomen, moet ik bekennen, maar als het gebeurt, is het meteen erg overweldigend.

Tot slot, zou u enig advies kunnen geven aan iemand die met muziek wil bidden?

Voor mijzelf staat muziek maken gelijk met bidden, niet alleen in de kerk, maar ook thuis of waar dan ook. Bovenaan staat dat het musiceren (en ook de muziek zelf) naar vermogen kwalitatief hoogstaand moet zijn, omdat God enkel het beste van ons verdient. Iemand met veel talent heeft dus ook een grotere verantwoordelijkheid om op een relatief hoog niveau te musiceren dan iemand die met een kleiner talent bedeed werd, maar met een gelijke inzet misschien een wat lager niveau haalt. De waarde van beide niveaus met gelijke inzet is echter gelijk, waarmee ik ook aangeef veel waardering te hebben voor menige amateur, die na zijn dagtaak nog heel wat presteert.

Het 200 jarig bestaan van Pâturages, dat is iets om te vieren!

Laat ons een blik werpen op haar rijke geschiedenis, die begon in 1882! Laat je meevoeren op een prachtige reis door het verleden.

We gaan naar "Verts Pâturages"! Wel, dat is de naam van de oude krant van deze mooie oude gemeenschap van de Protestantse Kerk van Pâturages gelegen in de Rue J-B. Clément 2 te Colfontaine.

De omgeving:

België bestaat nog niet en in onze streek heerst bittere armoede!

We landen in een bescheiden huisje met rieten dak, waar een dame van in de veertig ons opwacht. Zij is blind sinds haar achtste, is ernstig ziek en heeft een echte tragedie meegemaakt. Ze is een vroom christen en krijgt bezoek van dominee Jonathan de Visme uit Dour.

Het was in deze armzalige hut dat de eerste erediensten worden gehouden, bezocht door mensen die graag samenkwamen om de Bijbel te lezen, te bidden en de hymnen te zingen die ons zo dierbaar zijn.

Na een klein kerkje werd 60 jaar later (1842) een grotere kerk gebouwd. In die kerk kunnen we een prachtig glas-in-loodraam bewonderen dat het koor versiert. Het raam is gemaakt door twee gemeenteleden. Dit kunstwerk van 3m80 bij 1m50 stelt de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan voor; erboven staat de tekst: GOD IS LIEFDE en een duif die uit de hemel neerdaalt. Onderaan herinnert een blauw kruis aan de vereniging "La Croix-Bleue". Dat was een vereniging ter beteugeling van dronkenschap, die zeer actief was aan het einde van 1890 en het begin van 1900.

In de loop van deze 200 jaar heeft de kerkgemeente moeilijkheden en zelfs crisissen gekend, maar ook prachtige momenten, zoals het beroemde réveil van 1931.

Het is inderdaad begonnen in Pâturages en heeft zich verspreid over de hele Borinage, zelfs tot de streek van Charleroi toe. Een nieuwe geest bezielde de diensten, de huisvergaderingen begonnen weer met een grote dynamiek op zondagavond, onder impuls van de Engelse evangelist Douglas Scott. Zijn doeltreffende boodschappen en de genezingen die hij verkreeg door gebed en handoplegging waren een uiting van de Geest en van kracht.

Het was een geestelijke openbaring voor zowel de voorganger als de kerk. Twee waarheden werden duidelijk:

- De gave van de Heilige Geest is ook vandaag nog een bijzondere christelijke ervaring in de gemeente van Christus

- Wonderen kunnen nog gebeuren

Er is nog zoveel meer waarover ik zou kunnen schrijven, zoals de twee koren, de school die rond 1850 werd opgericht, de scoutsgroep die Jonathan de Visme in 1980 heeft opgericht, de vele voorgangers - en niet de minste - die de zondagsschool hebben bezocht, of de 30 predikanten die de gemeente gediend hebben, ...

Maar daar hebben we niet genoeg tijd voor, vrees ik.

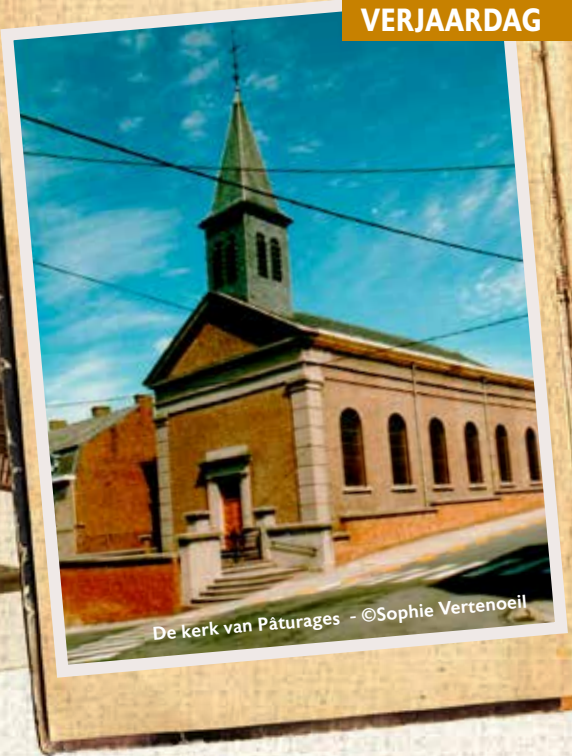
Fastforward naar het heden:

De gemeente heeft momenteel geen herder, maar beschikt over een dynamisch team dat zich (uiteraard) voor 200% inzet voor het tweehonderdjarig bestaan!

U moet ook weten dat er tijdens dit feestjaar niet minder dan 16 activiteiten zullen worden georganiseerd (bijzondere diensten, conferenties, tentoonstellingen, concerten, wandelingen, rommelmarkten....). Het programma is beschikbaar op de Facebook-pagina: "Temple Protestant de Pâturages".

En om in schoonheid af te sluiten, nodig ik u uit op een van deze gezellige bijeenkomsten. U zult meer te weten komen over de afgelopen 200 jaar, maar ook over de toekomst van de kerkgemeente die God steeds opnieuw wil zegenen.

● Een lid van het organisatiecomité voor het tweehonderdjarig bestaan van de kerkgemeente Pâturage

De kerk van Pâturages - ©Sophie Vertenoel

Er broeit wat bij de jongeren en in het museum!

Het is officieel, het Centre Protestant de Nessonvaux gaat verhuizen en verandert van naam: Centre Protestant de Warfaaz! Het bestuur heeft besloten het door de overstromingen in juli 2022 beschadigde gebouw te verkopen en een gebouw in Jalhay te kopen. Dit zal worden heringericht als een ontmoetings- en verblijfscentrum.

Het team kijkt ernaar uit om weer aan het werk te gaan.

Meer info op de website protestant.link

Het protestantse centrum in Amougies verwelkomt een nieuwe beheerder: Steve D'Hondt, die het centrum goed gekend heeft als jongere. Hij volgt Jonathan Vanlaere op, die na 22 jaar in het Amougies-centrum nieuwe horizonten gaat verkennen. Wij danken Jonathan hartelijk voor zijn jaren van succesvol werk.

Website: <http://www.cpamougies.be/>

Jozefien Blommaert is midden in de lockdown beginnen werken voor het Protestants Museum "de Geuzenhoek", in Horebeke. Zij leert bezoekers de geschiedenis van deze historische protestantse enclave, uniek in België, kennen.

Op dit moment kunt u de geschiedenis van de Protestantse school ontdekken. Deze boeiende tentoonstelling loopt tot 28/08/2022.

Facebook : Protestants Museum 'De Geuzenhoek

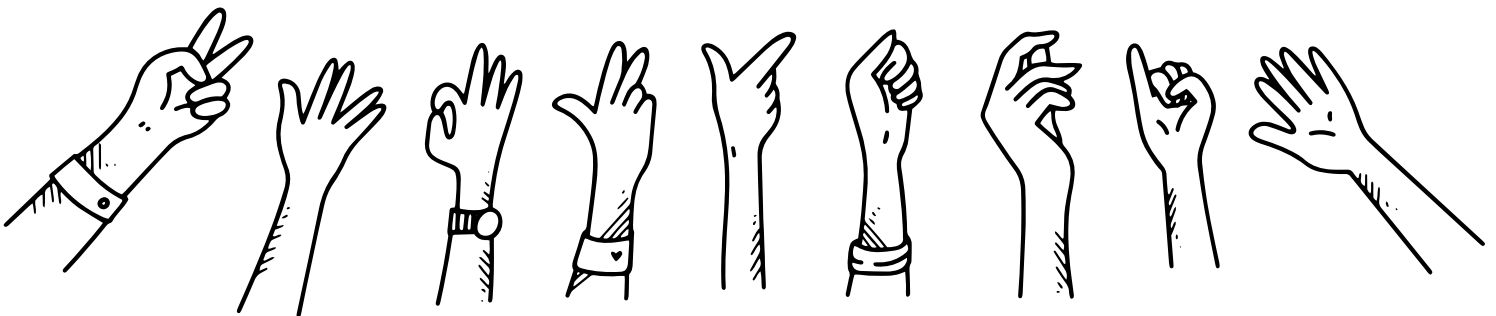
Ook verandering bij de SPJ met de komst van een nieuwe algemene beheerder: Mathias Boutet vervangt Yann Gabel. Na twee jaar van opeenvolgende lockdowns is het ook de gelegenheid om de vereniging nieuw leven in te blazen.

www.spj.be

De Protestantse Centra, de SPJ en het Horebeke Museum verrichten essentieel werk voor de kerk en voor de samenleving in het algemeen. Het zijn echte bruggenbouwers.

Wij wensen iedereen veel succes met deze nieuwe uitdagingen en zien er naar uit om onze kerk te zien bruisen van nieuwe projecten!

<https://nl.protestant.link/protestants-museum-de-geuzenhoek/>

De VPKB steunt Oekraïne

Oekraïne heeft nog steeds onze gebeden, onze opvang en onze praktische hulp nodig. Zoals u wellicht weet, heeft de VPKB ervoor gekozen een oecumenische hulporganisatie in Hongarije, de Hungarian Interchurch Aid (HIA), financieel te steunen. De zusterkerken in de grenslanden verzetten inderdaad enorm veel werk bij de opvang van vluchtelingen.

Er is een noodfonds van 20.000 euro opgericht. Het extra geld dat door gemeenten en leden zal worden gedoneerd, zal worden verdubbeld:

1 euro geschonken = 2 euro geschonken aan de HIA.

Giften kunnen worden overgemaakt op de Uniprobek-rekening: BE06 3100 0835 5022

Met de mededeling: Steun Oekraïne

Wij danken u uit de grond van ons hart voor uw steun!

Lees het pakkende relaas van de protestantse aalmoezeniers van de sailor's society in Marioupol
Marioupol: Laat ons zwaarden omsmeden tot ploegscharen - Verenigde Protestantse Kerk in België

Ah, we zullen dus allemaal gelukkig zijn

Of ik een meditatie over muziek wil schrijven in max. 300 woorden? Onmogelijk. Muziek heeft haar eigen klanktaal, die is niet in woordtaal uit te drukken. Hetzelfde geldt voor het leven. Wie heeft ooit definitief kunnen formuleren wat leven is? Daarom geen meditatie over muziek maar een hoogstpersoonlijke impressie over muzikale expressie.

Mijn moeder speelde piano, dus, wie weet, heb ik voor de geboorte al liggen wiegen op de tonen die zij aan dat instrument wist te ontlokken. Hoe dan ook, als peuter vroeg ik haar dikwijls om dat ene stukje van Friedrich Kuhlau te herhalen dat zo mooi klonk. En misschien is daar wel mijn fascinatie voor pianomuziek begonnen.

Enkele jaren later werd mijn jeugd opgeschrikt door de opkomst van de Beatles en de Rolling Stones. Mijn oudste en jongste broer hielden het meest van de Stones. Ik hoorde liever de Beatles, die waren fijnzinniger en produceerden geen gebonk alsof er een heimachine aan 't werk was, maar al snel luisterde ik nog veel liever naar de pianoconcerten van ene Ludwig van Beethoven die mijn vader in de kast had staan. Vooral van zijn vierde pianoconcert, bij voorkeur gespeeld door Chileense pianist Claudio Arrau (1903-1991), kon ik geen genoeg krijgen. Honderden, misschien duizenden keren lag die LP te draaien op mijn draaitafel. Toch kwam er na duizend-en-één keer enige sleet op. Met mijn tienervakantiejobsalaris ging ik toen naar de plaatselijke muziekwinkel en vroeg aan de zaakvoerder, verwijzend naar Beethoven: bestaan er u nog meer van dat soort pianoconcerten? Hij aarzelde geen moment en pakte een grote rode LP-cassettedoos met de complete pianoconcerten van W. A. Mozart door de Zwitsers-Hongaarse pianist Geza Anda (1921-1976). Het bleek een onuitputtelijke goudmijn te zijn waarin ik nog dagelijks, de duizend-en-één

keer is allang overtroffen, puur goud aantref. Zo heeft Beethoven mij op het pad gezet van Mozart. In tijd een stap terug, maar in muziek een ladder naar de hemel.

Ik was 21 en had liefdesverdriet. Donkere wolken pakten zich samen in mijn hoofd. Ik wist niets beters te doen dan de LP met het pianoconcert nr. 23 (KV488) van Mozart op te zetten, prachtig met vloeiend legato gespeeld door Anda. Geloof het of niet. Nee, geloof het: na de eerste tonen werden de donkere wolken uit mijn hoofd weggeblazen, de hemel klaarde op en de zon ging schijnen. Het was bijna een religieuze ervaring. Kon het waar zijn dat door deze muziek in een ondeelbaar moment mijn liefdesverdriet tot onbetekenende proporties wegsmolte? Aanvankelijk kon ik het zelf niet geloven, maar toen ik gaandeweg steeds meer muziek van Mozart leerde kennen, in zoveel onwaarschijnlijk mooie gestalten, moest ik het wel geloven. En al helemaal toen ik in het boek met de brieven van Eric-Emmanuel Schmitt aan Mozart had gelezen dat deze componist (na het horen van de aria 'Dove sono i bei momenti' uit de opera 'Le Nozze di Figaro' (KV492), hem voor zelfmoord had behoord.

De mooiste muziek van Mozart? Opnieuw onmogelijk om te zeggen. De grote meerderheid van zijn werken dingen allemaal naar die titel. Wat mij onmiddellijk te binnen schiet is de finale uit Le Nozze di Figaro: de aria 'Ah, tutti contenti saremo così'. Die tekst moge bovendien exemplarisch zijn voor de belofte die in de muziek van Mozart verborgen zit: 'Ah, we zullen dus allemaal gelukkig zijn'.

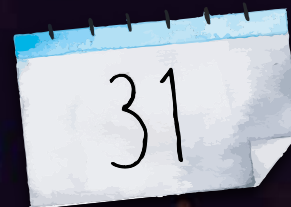
● Ernst Veen

AGENDA 2022

Onder voorbehoud van wijzigingen in functie van de coronamaatregelen

Augustus

26 augustus	Synodale Raad

September

4 september	Scheppingszondag
10 september	9:00 Districtsvergadering WH
11 september	Jeugdzondag
28 september	Synodale Raad

Oktober

2 oktober	Zondag voor Gerechtigheid en Vrede
26 oktober	Synodale Raad
29 oktober	9:00 Districtsvergadering OHNL
30 oktober	Reformatiezondag Bijeenkomst te ere van de Reformatie - District OHNL
31 oktober	Reformatie

November

5 & 6 november	Synodevergadering
23 november	Synodale Raad
27 november	Kerk Quaregnon: dienst ter ere van de 150ste verjaardag

December

14 december	Synodale Raad

**Verenigde
Protestantse
Kerk in België**

Verantwoordelijke uitgever:
Steven H. Fuite, voorzitter van de Synodale Raad van de VPKB
Uniprobél vzw/ Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel | België |
www.protestant.link | bureau@protestant.link
Ondernemingsnummer: 850 256 765 | RPR Bruxelles |
IBAN N° BE29 0680 7158 0064
Druk en lay-out: Snel.be